

Орашје

Ја имам округло 50 година. Прије рата, до деведесете године сам живио у Хрватској, гдје сам и рођен. Прије рата био сам полицајац у Хрватској, а супруга је радила као референт, тако да смо добро живели.

Када је у Хрватској дошла нова власт, тада су дали повољне услове за мировину и ја сам концем деведесете, отишо у мировину. Супруга је напустила посао у Хрватској, и тада смо се преселили у своју кућу у Орашју. Ту смо кућу изградили ранијих година и у њу смо долазили викендима. Распадом Југославије, видјели смо да је већ на помолу рат у Хрватској, и ми смо доласком у Орашје мислили да смо ту нашли мир.

У Орашју је било мјешано становништво. У самом граду су већина били Муслимани, а сва села су около била једнонационална, хрватска. У Орашју је било све добро, вратио сам се, мало сам се тешко привикаво, али све је било добро до једно два мјесеца пред сами рат. Тада је дошло до наоружања територијалне одбране. Осјетило се да пуно резервиста, Хрвати и Муслимани, носе оружје кућама. Под призмом територијалне одбране наоружавали су резервни састав.

Тада је дошло је до постављања одређених пунктова на вањске дјелове града. Био је баш један хрватско-муслимански пункт једно километар иза циглане, према српским селима, према Лончарима. На том пункту су све контролисали. Ако наиђе овај, прође, наиђе Србин, руке на ауто, претрес, лези, малтретирања, провокације, е то је. Када су Срби то осетили, онда је дошло до наоружања Срба од стране војске. 16.4.92. године дошло је до интервенције војске бивше ЈНА да се становништво из Орашја исели мирним путем, јер је у мањини тамо, да не би дошло до неких незгодних ситуација.

Није се могло нешто баш изнети, нисмо ни осећали, ја бар нисам осећо, ја сам мислио да ће то проћи, можда та нека ратна психоза, можда неће доћи до оно баш сукоба великих и нисам ништа покушавао изнети мада сам имо пуно ствари. Изнео сам само слике и ове фотографије, све друго је остало, изашо сам у одијелу нормално.

Ја сам ишо још ових десет дана у Орашје у своју кућу, ишо и купао се кући. У кући сам имо продавницу једну што сам Муслиману изнајмио, међутим он је ствари већ иселио из куће. Бојо се, већ је знао да ће доћи до рата. Видим да они граде, већ од врећа праве заклоне, праве на тим улицама све, значи припремају се за рат. Праве бункере код моста, Муслимани и Хрвати заједнички.

Сво српско становништво се извукло тихо и лагано из својих кућа, и нису се више ни враћали, тако да је, што се тиче Срба, Орашје било напуштено. То је трајало око десет дана. Срби су се тада повукли у своја села гдје су били у већини. Неки су се повукли у село жабови, а неки у село Лончаре. Ми смо изишли у то наше село Гајеве гдје је једно наших шеснаест кућа. То је сада порушено до краја, нема ни темеља.

У тим Гајевима смо били тога дана када је рат почео, 29. Или 30, када су почели да нас опкољавају и нападају од стране Видовице и Орашја. Ми смо имали оружје и тада смо узвратили.

Из те ватре смо се повукли назад једно два, три километра у село Лепницу. Одатле су кренуле те акције и сукоб на Видовицама. Те Видовице су они изгубили и добили Орашје.

На том селу речено је да се ту заустави и да се не иде на Орашје.

Ми тада нисмо имали доста људи и тако да смо ми те линије држали, и цијело вријеме је та линија била мало жешћа, у односу на ову страну према муслиманској федерацији на дијелу према Тузли. Та територија се граничи и с једне и с друге стране, међутим ова страна, орашки тај джеп, он је био мало жешћи. Ни они можда нису имали неке планове на ова велика српска села, али су држали се, нису дали се.

То је трајало негде до десетог мјесеца кад су поново хрватске снаге заузеле Видовице, и још једно чисто српско село. Срби, који су се ту нашли, они су се смјестили у напуштено Брчко, јер је и у Брчком дошло до тих проблема. То је било у десетом мјесецу 1992. године, и од тад се значи почело смјештават у Брчком, и од тада живимо све овде.

У Брчком сам добио статус избјеглице и овде сам се налазио при војсци. Био сам један обичан војник, ништа конкретно. Прије тога био сам у српској војсци обичан војник, нисам ништа, једноставно да вам кажем искрено, не да сад нешто се правдам, нисам нигдје живу мету видио. Био сам тамо, судјеловао сам, али никакве кривње немам.

Да је се десило случајно да сам затеко свог бившег комшију тада не би га мого, не би мого ништа учинити. Ја бар тако осећам, ми нисмо такав карактер, нисмо тако одгојени да би могли нешто учинит неком, још поготово неком кога познаш.

Услови у војсци су били добри. Ниси имо пара, али није ти ни требало ништа, храна је била добра, све си добио тамо, породица је добијала преко Црвеног крижа те помоћи нешто.

Сналазио сам се, ишо сам, доносио неку робу из Бугарске, тако прехранио своју породицу.

Породица ми је тада била овде у кући, у Брчком. Имали су једну чврсту, добру кућу, склањали су се у подруме у случају гранатирања и опште опасности. Брчко је доста било на тапети одмазди, тако да су и из Хрватске, да би помогли овим у Федерацији, користили далекометне те топове и то. Кад је било гранатирање народ се склони. Али, већ се народ и привико, тако да није било неких психоза. Јест мало било кад су напади близу на тим линијама, па мало, да ли ће Брчко заузети ил неће, да ли ће народ морат опет бјежат. Било је мало те психозе, али обзиром на чврстину неких наших снага и није толико народ био у паници, тако да се живило углавном солидно. Живили смо скромно, у туђим кућама где се и сада налазимо.

човек да вам сад прича како је се осећао кад је напуштао кућу, па, кад сам видио да и други тако, лакше сам преболио то. Рецимо да ми је неко онда нешто на кући направио, док сам био у кући, да ми је разбио прозор, теже би то поднио.

Овако изгубиш кућу, отишо сам и помирио сам се да главу спасим, првенствено да сачувам своју породицу. Међутим, нисам ни размишљао о тој имовини, али сада је обратно.

Сад смо сви живи који смо живи, изгубио сам брата једног, два рањена сам имо, а ја сам нетакнут, ја нисам нигде ништа оштећен.

Е, сад је проблем око имовине, да ли размене, да ли продаје, међутим морам регулисати ту мировину, морам сад бити становник федерације, морам се вратити.

Сад ћу покушаваат да се вратим, бар подњет захтев за повратак, да добијем документа њихова да би остварио право на мировину.

У Орашје се већина не жели вратити. Што се тиче мене, ја би се сутра вратио у Орашје, јер сам се ја иселио из Хрватске гдје сам живио двадесет година. Ја бих се вратио у Хрватску, тамо сам имо стан и станарско право. Тај стан су ми узели. Они су тај стан дали за своје потребе полицији.

Моја интенција је да је Орашје један мало тежи случај, што се тиче враћања људи. Мало је тамо крућа једнонационална хрватска власт, мада живи мало и Муслимана.

Међутим, они по својим неким стварима не дозвољавају неки мирнији повратак. У односу на тузланску страну колико сам чуо, Орашје је једна мало екстремнија страна. Због тога већина Срба, по мом вако разговору са људима, не изражавају вољу да се врате, али изражавају вољу да врате своју имовину, да дођу у посјед своје куће, као и ја сам.

Ако се створе услови, политички услови да се могне вратити, али да се створи мултиетничка, као и овдје у Брчком, полиција, царина, опћина, да створе се неке те структуре мјешовите, некако би онда било лакше за повратак, то је кључ. Ако то буде једнонационална тамо и једна ХДЗ главна водећа странка, не вјерујем да ће народ уопште тежити за повратак.

Ја изричито имам вољу, мени уопште не би сметало, јер ја знам, вратио бих се из својих неких разлога, нешто би рјешио своје, своје егзистично питање.

Ријешио би питање мировине, рјешио би пуно ти питања, замену куће, ту продају. А да ли би се осећо сигурно, о том по том. Ту би требало проћ мало времена, али ја би сад, овог часа ишо на повратак и највероватније да ћу ићи, поднети захтев за повратак да дођем у посјед своје имовине, јер друкчије нећу моћ доћ. Значи то је више економски потез што би људи користили право повратка, али сви изражавају да не би тамо било живота. Јер управо, примјер један да вам кажем, контактиро сам са неким њиховим у полицији преко тог једног пријатеља из хрватске националности. Добро, он мене не зна, није хтио да иде у друштво да сједне, неће са Србима сједити, јер он је рањен, а треба неку помоћ. Он ће можда и учинит неку помоћ, ал неће да се види, не ради себе него да га не виде други, значи они не желе да се Срби врате, да се посећују, они то одбијају.

А шта се догодило даље. Више страха постоји за повратак у Орашје, зато што струји неколико књига о ратним злочинима. А то су све обични људи који нису уопште били у команди. Баш из Орашја ове људе знам који нису судјеловали у неким командним структурама, били су обични војници, морали су се одазвати на оне све војне позиве и тако да су бранили тај дио свој становништва.

Међутим, и они се третирају као ратни злочинци. И ти људи се још боје, не знају да ли су још на тим неким њиховим списковима, да ли је то амнестирано.

Међутим, многи са списка, сви они се крећу, ти људи код нас на нашем, у Српској Републици, али ми то не знамо тако ко они. Зато је људе мало више страх. Мада сам ја био у Орашју три, четири пута са људима хрватске националности, водили ме, ишо сам у своју кућу, затеко сам унутар четири породице, Хрвати и Муслимани.

Своју кућу сам задњи пут видо прије једно пет дана. Стање куће је добро, нема никаквих проблема. Кућа је сачувана прилично добро, осим у горњем дијелу гдје је војска била, па је то уништила, купатило и то, али то ове породице све одржавају, већина намештаја мог је остала.

Овдје жена и син живе са мном. Син је завршио школу, па и он нешто заради за себе и тако.

Ми овдје у Брчком тренутно осјећамо једну велику неизвјесност. Неизвјесност је зато што не знамо шта ћемо? Да ли ћемо размјенит? Да ли ћемо се вратит? Да ли ће бити могућност за повратак у Орашје?

Та кућа у којој ја сад живим, тај власник Муслиман је био код мене у гостима, ја сам њега лепо угостио, он је попио кафицу, видио своју кућу да је у реду. Он је био у Њемачкој иначе и прије рата, он се снашо у животу, тако да му и није толико циљ да се врати у ту кућу. Ја мислим да се неће враћати, тако да ја не бих имо проблема што се тиче тога, јер тај има и у Њемачкој кућу и у Федерацији је купио кућу.

Посла овдје нема, не може се наћи. Нико ништа не ради, моја породица и ја живимо, овако, сналазимо се. Купим ауто, продам, зарадим који динар ето преживљавам с тим. Имо сам неку продавницу, радио сам мјешовиту робу, међутим, мало су и порези и те дажбине велике, и нисам мого одржати, и сад радим ово. Углавном опет некако човек пролази, зарађује на тај дивљи начин. Сва срећа здравље је супер. Ја се са педесет година добро осећам. Супруга је мало, вјероватно је можда рат мало дјелово, оболила на срце, има срчане сметње.

Да Вам кажем како је све почело.

У Хрватској је прије рата било мјешано становништво и било је доста Срба. Није конкретно у оном мјесту, у Врбовцу, тамо није било довољно, али мало даље, рецимо двајест, тријест километара у Бјеловару, тамо је било огромно Срба. У Хрватској ја сам живио нормално, нисам ни планиро да ћу тамо оставит стан и ствари све.

Сви они моји пријатељи који су у полицији били, који су хрватски држављани били, и ја сам тада био хрватски држављанин, они су се приклонили једној оној националној партији ХДЗ-у. И од тада је већ почело, већ је се осјетило раздвајање тих људи, пријатеља, кућних пријатеља. Одвајали су се у друштву, видило се да те избегава.

То је било 90. године, већ је тад почело. Успостава власти била је 30.5.90., значи ових шест месеци ја сам још радио тада. Тада сам пресељен из Врбовца, као због потребе службе у Дуго Село, ближе Загребу, јер је било пуно Срба у полицији у Хрватској. Србе су тада разбацали у више тих општина, СУП-ова, да не буду хомогени на једном мјесту.

Тензије су се почеле дизати 91. године. И то због политике осамостаљења и жеље да се буде једна цјеловита држава, и да вам кажем, Хрвати су највише инсистирали на самосталности својој, то и сада њихов предсједник говори. Иза њих су Словенци, који су исто желели да се осамостале.

У цијелом пријашњем животу су они говорили да их Београд пљачка. Они су желели да ту добију оно море и то све, јер су сматрали да сав туризам и сви приходи иду за Београд. Да Београд вуче себи и изграђује нека мјеста.

Они су инсистирали на самосталности, то им је био циљ да се одвоје од Београда, од Србије, да изађу из Југославије, јер су сматрали да им је то тежина, да сиромаше, да постају сиромашни због њих и хоће да буду свој на своме.

Сви су живили на неком, како да кажем, на братству и јединству, слоги.

Међутим, Хрватска је желела од некада да се осамостали, па је тих година раније, рецимо 71. године, сећам се кад сам дошо у полицију, тада су већ имали тај свој масовни покрет, гдје су под призмом Матице Хрватске хтјели да се осамостале.

Нису успјели, тада је Тито то сузбио. Дошло је до 81. године, дали су да Косово покуша тај исти принцип, да не би они себе излагали, међутим ни тада није успјело на Косову.

Онда је дошло до 91. године. 91. године је дошло до распада Југославије и осамостаљења Хрватске.

То је све узрок рата и онда се рат прењео у Босну. У Босни се сматрало да га неће бити, три народа имају иста, једнака права. Међутим, дошло је да су се два против једнога удружила и тако је дошло до рата и великих разарања.

Кривци за рат су сви, само једни више, једни мање. Кривци за рат су они који су хтјели самосталност, који су заговарали самосталност са изласком из Југославије. Мјесто да су тежили да побољшају односе у Југославији, стварањем те прве Југославије тада 18. године, значи требало је њу само доградит, она је требала да се изграђује на некој демократској основи. Требали су да је одржавају док се не ојача, што кажу док дјете не нарасте. Кад је дјете нарасло хоће да се отцјепи, тако су и они чекали погодан тренутак. Значи, ту су кривци највише ови који су хтјели самосталност, Хрвати и Словенци. Затим, било је и националиста у српском становништву, и они су опет имали своју идеологију.

Сви су прије рата живили ко браћа, живили су, женили се и удавали се, то нико није толко гледао. Мирни људи једни против других окренули су се зато што је дошло до формирања националних партија. Те националне партије су узрок највећи.

Свако је почео се бусат, дошли су велики Хрвати, велики Срби, сви велики у тој националној, као спасиоци те нације. Они су кривци што су народ довели до растурања и до просјачког штапа.

Мени мој национални идентитет није нимало важан за мене, ни најмање. Мени је битан само грађанин, поштен човек с ким можеш сарађиват као с човеком од интереса да све добро живи. Тај национални идентитет ми је најзадњи, ја сам пуно пута говорио да ми је то најмања важност.

Срби су у Србији, православци су овде, ја не знам, ту сам негде између. Срби су у Србији, ја сам у Босни, ја сам значи босански православцац.

То значи нешто што не припада, јер Хрват не воли Босанца из Босне Хрвата, а ни Срби у Србији не воле Босанца. Значи из Босне је специфичан народ, гостољубив, свугде отвара, прави људи те увек добро дочекају, добро те угосте и све, значи људи су који се воле дружит. Међутим, нигде ниси добро дошо. Било је потешкоћа и у Србији, моја породица је била у Србији, код фамилије, код родбине, па нису наишли на разумевање.

Нама религија уопште није важна. Ја нисам никад ишо до сада у цркву, сада видим обичаји су такви, па сад цјеним то. Сад то пратим, прије никад нисам ишо у цркву ради свог посла, јер сам био у полицији, то није било спојиво. Комунизам је и то је било некако раздвојено.

Ко оће да вјерује није брањено ником, мого си да се определиш, оћеш да идеш у цркву, оћеш све своје славе. Али, ко је био у полицији, а био је и у савезу комуниста, то му није ни падало на памет. Ја нисам ништа ни славио. Ишо сам ја на славе код браће, оца и родбине, а ја никад не.

Срби су прије рата слабо посјећивали цркву, сада је далеко бројчаније. То је управо због тих странки које су за собом повеле. Те ти си Србин, или онај ја сам Хрват. Хрвати су већ билли хомогени, они су стално у цркви, њих је црква и одржала. Хрвати су више држали до те вјере него Срби. Али, Срби су се у овом рату мало окупили око те вјере и око тог поштења, међутим да ли су то нечији интереси и тако, незнам.

Ја сам у рату био у полицији па сам имо неких тих сазнања. Било је неких тих свећеника који су проповједали неку само своју ту националну бит, што каже самонационалну ту своју структуру, врло изражено. Нек је вјерник ко хоће, али

немој да то буде на штету другог, то је грешка. Ти можеш да посјећујеш цркву и да будеш духовно на нешто опредељен, да ли исто и овај крст и онај крст. Кад би ишло у историју свега постанка и настанка и то су била браћа, значи и Срби и Хрвати, али је само грешка код појединаца који су то злоупотребили.

Хришћанин нека буде хришћанин, али он је злоупотребио то, он је тај народ окупио ради својих интереса у Хрватској. Стално се враћам на то.

Рат је овде био због различитих религија, кажем од религије је и кренило, од тих националиста. Били су за само једну своју нацију, да је она једина која је права, они су то покренули народ и масе, и они су довели до тога. Ја никад не кажем да су свећеници криви, али сви ти који су се пробали, они су националисти. Он је сад дошо у цркву, а прије није ишло, он је гледо само свој интерес.

Могуће је да је интерес од рата био и свјетског карактера. Управо на тај начин, на ту карту да се разбије та хегемонија братства и јединства те бивше Југославије, то је могуће. Ја би реко да је интерес Америке да инсталира своје базе на овим просторима и Њемачке. Све базе су пресељене овде, значи те базе треба стационарат мало ниже доле према Косову. То је циљ померања, јачања тих утицаја на источни дио свјета.

На овим просторима није ништа дошло добро са ратом док се не скину ови. Кад се скину и демократизација дође, ја вам кажем, ја се волим ослонити на брата који је богат а не на онога који је сиромашан. И ја сам исто више за запад јер знам да боље живе, економски су јачи, а људи снажнији.

И Мађарска је до јуче држала пушке на граници. А сада се нормално понашају и богатији су постали од нас. Мађари, који су били далеко иза нас, чим су се значи ослободили једног источног јарма.

Значи да у сваком случају треба се према западу везат, без обзира на све ово. Јер, да нису дошли Американци и не знам, све те снаге, ја би још био у рову, овај би мене још држо у рову да се борим ко дивљи народ. Они су нас значи спасили, не гледајући сад кад би ишло анализирати све какву су стратегију доласка примијенили.

Прво да заратиш па владаш.

Али, углавном сад су они мировњаци у правом смислу.

што се тиче економске ситуације овде, потребно је да се почну изграђивати објекти, неких мањих капацитета. Нека само прораде предузећа. Овако гледајући изгледа да није никоме циљ да прораде предузећа, већ је лакше га откупит у неком сакатом дијелу, мислим ако је у лошем стању.

Сада овде у Босни испливали су велики власници творница, а остала велика сиротиња, нема средњих. Дошло је до пљачкања државе. Значи појединци су добили за мале паре творнице, и сада нормално он ће све продат, па и раднике. Ја знам појединце који сад имају своје робне куће, имају свој ланац продавница, месница. Био један обичан, не знам да ли је имо да купи добро ауто, а сад кад чујем да он тако, значи то је пљачка државе.

Ја се надам да не би поново требало бити рата, него би требало само смјењиват све те исте који су овдје довели. Да се нико не нађе на неком положају. Значи све нове људе довест, млађе људе са неким погледима грађанског живота, не националног. Да не гледају кроз националну природу и боју, да гледају само квалитету живота и на будућност да би се боље живило.

Да ли људи могу поново живјети скупа као прије, тешко је рећи. Мора проћи доста година, јер су људи, и са оне стране и са ове, доживили разне ставари. Има људи који су рањени, доживили су у породицама неке трагедије и они ће тешко, тешко се с тим помирити.

Погледајте Брчко. Па Брчко им је пример почев од слободе кретања, слободе изражавања, слободе радног мјеста. Ја сам контактиро са овим у општини код нас и био сам са овим Муслиманима који су допредседници, заменици, секретарице Муслиманке и све лијепо.

Мени ништа не смета и тако једна мешовита, то је једна будућност овде, то је знак и за сигурност људи да могу да се врате. Тако се да догодити исто и у Орашју и у другим мјестима. У Тузли знам неке Србе који су се вратили у Тузлу и немају проблема, али Орашје је опет мало тежи случај.

Орашје је мени на срцу, живио сам у Хрватској тако дуго, па сам тамо кућу направио, значи толко ме је вукло у тај родни мој крај. Ја сам отишо рано у Хрватску, као младић, и већи сам дио живота провео у Хрватској. Тамо сам зарађиво и било ми је добро, а овде сам градио кућу зато што је то моје родно место, што сам ту живио са људима, и Муслиманима и Хрватима.

Али, ја не видим да ћу тамо повратком добити посао, да ћу нешто моћи радит, или дјете ту не видим, ту нема будућности ништа.

Брчко би требало бити узор за све. Оно је постало мултиетничко и испуњава све обавезе.

што је најбитније човеку, то је слобода кретања, да се слободно осећаш. Мада ја не кажем да ће се Муслиман осећати још сигурно, али он већ може доћ, може своју кућу поправљат, која је кућа слободна, и градит, значи слобода је најбитнија.

Између старе Југославије или садашњу ситуацију, тешко је рећи шта би изабро. У старој Југославији живили смо добро, а да смо могли још боље, то стоји. Оној старој Југославији требало је промјенит нешто мало, ићи на нешто демократскије друштво. Владали комунисти чврсто, они комитети били, свака општина комитет. Они би рекли јесил ти подобан ил ниси. Ако си и имо стручну спрему, а ниси члан савеза комуниста, ниси подобан, ниси мого ништа. Значи ту је требало мало ту демократију поправит. Међутим, не могу рећи да је ово сад боље. Никако није, јер немаш слободе.

Да је оно остало онако како је, само са неким побољшањима, онда би било најбоље друштво. Са мало рада могло се добро живити.

жеља је моја да се вратим својој кући и да могу нормално да остварим своја права, да ми се дете може запослит и радит. То су жеље сваког човека, немам неке посебне жеље, значи вратит се својој кући или своју имовину адекватно да продам и изаберам си где ћу градит нову кућу и да се ту скрасим и да живим.

Обзиром да је друштво сад осиромашило, привреда не ради, ништа, врло ће тешко бит тражит неко запослење, али видећемо. Углавном само треба побољшат слободу изражавања, слободу кретања. Слобода кретања је сада најбитнија за Србе у другом ентитету. Ту треба ићи на то, то је за сад исто кључ, онда би се процес повратка имовине лакше одвијао. Овако си у страху, не смијеш отићи тамо, бојиш се затвориће те, осудиће те у одсуству.

Моје жеље за Босну и Херцеговину су, да се направи мултиетничка власт, суд, да ни један нема претензију, да сва три народа имају иста права и да имају своју конституивност, да су једнаки у свим доношењима одлука. Значи да постане једна мјешовита бивша Југославија, да постане мала Босна, да постане бивша Југославија састављена од три иста народа са истим правима и ништа више. Никако да дође један народ и да он буде главни, без обзира на бројно стање.

Кад би био поново рат, ја би отишо за Аустралију или Канаду, која год би земља давала уточиште за азил. То би ја направио. Никад се више не би борио, нит би био уопште на овим просторима. А земља која би дала азил, још да је климатски добра, из ње се никад више не би вратио.

Мада ће се они просторно успоставити. Ратови се воде сваки четрдесет, педесет година, то је значи, 18, па 41, па 91. година. То је значи неко нестабилно подручје.

Али, ми сви, људи који смо за свој крај, тешко би поднели да нису у својој домовини, врло тешко.

Порука за читаоце би била - Телевизија не даје некад објективност, не знам, из неких разлога, вјероватно је и то у служби нечега. Али, ово што сад ја кажем то сам говорио из дна душе и то осећам. Поручујем свакоме да избегне свакако сукобе и рат.

Ако виде да политичари воде ка рату, тражити промене тих политичара, у сваком случају само избегавати сукобе. Ништа нам то није допринело, ови који су наштимали били су бистрији па су отишли са ових простора, вратили се опет, ништа им се није десило, значи ништа није изгубио фактички само је добио.

Значи ми који смо остали овде, најгоре смо прошли. Сваки сукоб је опасан и носи само зло и ништа више. Значи, само избјећи све сукобе и ратове и зезати се, само не ратовати. Боље да сам отишо негде, азил потражио, сконио се годину, двије, пет, и да сам дошо ако има услова вратити се кући.

Али, нисмо ми мали обични људи криви, то је неко од ових наших који нас воде, они су то криви и допринели, и сад се то покушава вратити у првобитно стање. Немојте ми се захваљивати, ја вам се захваљујем, реко сам све како мислим, нисам ништа увелићо, нисам ништа одузео, све што вам ово говорим и стојим иза тога. Другачије не, то би било прича још, могло би се причат, али не, боже мој, најкраће, сажето све, уопће моје виђење у томе.